

KOMISJA GENERALNA BIOETYKI

ZAKON SZPITALNY ŚWIĘTEGO JANA BOŻEGO

I. MOTYWACJE I CELE

Dziedzina etyki, lub może lepiej przedmiot dotyczący etyki oraz poszczególne jego zagadnienia nabierają coraz większej wagi w dzisiejszym świecie. Z uporem domaga się, by nie zabrakło etyki w żadnej z dziedzin życia społeczeństwa, zarówno w gospodarce i polityce, jak w dziedzinie ekologii, badań naukowych, szkolnictwa i opieki społecznej oraz zdrowotnej. Domagają się tego władze rządowe, organizacje międzynarodowe, instytucje zawodowe, wyższe uczelnie i wyznania religijne, a w szczególności sposób Kościół Katolicki.

Wszystko to jest następstwem ogromnych postępów, jakie dokonały się w dziedzinie techniki, nauki, społeczeństwa i polityki, oraz nowych możliwości rozwoju, przed którymi staje dzisiaj świat. Postępy te są niezwykle ważne, ponieważ przynoszą dobrodziejstwa życiu ludzkiemu, ale jednocześnie stawiają jednostki oraz całe społeczeństwa przed równie ogromnymi dylematami o charakterze moralnym, gdyż często godzą w godność człowieka ze szkodą dla humanizacji życia i stosunków międzyludzkich, a także potęgują nierówności i przynoszą szkody w systemie ekologicznym.

Szczegółej wagi nabiera w naszych czasach etyka życia. Bioetyka jest dziedziną zajmującą się dylematami etycznymi życia ludzkiego, jakie coraz częściej pojawiają się we wszystkich środowiskach i którym sprzyja coraz silniejszy protagonizm ludzi w zakresie podejmowania decyzji, które dotyczą ich własnego zdrowia, a także postępy w dziedzinie nauk medycznych umożliwiające interweniowanie w życiu człowieka już od jego poczęcia aż do naturalnej śmierci.

Zakon Szpitalny Świętego Jana Bożego czuje się szczególnie uwrażliwiony i zaangażowany na polu bioetyki, by móc odpowiednio ważyć i stawać przed dylematami etycznymi, jakie pojawiają się w jego dziełach apostołskich, zarówno na polu opieki społecznej i zdrowotnej, jak również w zarządzaniu czy badaniach społecznych i biomedycznych. Od wielu lat w Zakonie powstają Komitety Bioetyki, z których wiele może już poszczycić się znacznym doświadczeniem. W 2000 roku Zakon opublikował dokument pt. *Karta Tożsamości*, w którym zawarte są zasady oraz podstawowe linie działania naszej Instytucji na polu bioetyki.

Na LXVI Kapitule Generalnej, która odbyła się w październiku 2006 roku w Rzymie, Zakon Szpitalny uznał za konieczne dalsze zachęcanie, z większym jeszcze zaangażowaniem, do skupiania uwagi na bioetyce we wszystkich swoich Dziełach, świadomy jej znaczenia oraz konieczności szkolenia współbraci i współpracowników w tej dziedzinie, by móc udzielać poprawnych odpowiedzi na problemy etyczne, które tam się pojawiają i są coraz bardziej liczne i złożone. Właśnie dlatego Zakon podjął decyzję utworzenia Komisji Generalnej ds. Bioetyki (KGB), której celem jest rozwijanie wrażliwości etycznej naszych współbraci i współpracowników, przede wszystkim przy pomocy formacji, a także zachęcanie do tworzenia Komitetów Bioetyki oraz aktywne angażowanie się w ogólną działalność doradczą i koordynacyjną w zakresie wszystkich

spraw dotyczących bioetyki. Konkretnie zadanie nałożone przez Kapitułę, które stanowi misję i podstawowy cel KGB, jest następujące:

“Utworzyć, na szczeblu Kurii Generalnej, organ koordynujący, doradczy lub obserwatorium, celem rozważania problemów bioetyki na poziomie całego Zakonu. Organizacja ta będzie mogła służyć radą Prowincjom i zbierać wszelkie informacje z całego Zakonu dotyczące spraw związanych z etyką lub bioetyką oraz dzielić się informacjami z możliwie największą liczbą osób, a zwłaszcza z tymi, którzy nie mogą liczyć na pomoc takich Komitetów, a mają do czynienia z tego rodzaju problemami”. (Deklaracje LXVI Kapituły Generalnej, Bioetyka, 2)

Nauka Kościoła Katolickiego, zasady i podstawowe kierunki zawarte w Karcie Tożsamości Zakonu, konkretne sytuacje, w których żyją osoby oraz interdyscyplinarny dialog w zakresie etyki (teologiczno-moralny, nauki medyczne i nauka zachowania, ustawodawstwo i prawo, użytkownicy itp.) powinny stanowić podstawowe ramy dla rozwoju i działalności KGB oraz ogólnie bioetyki w życiu Zakonu.

II. CELE I ZADANIA

Do obowiązków KGB należy głównie udzielanie porad i nadawanie kierunku w sprawach dotyczących bioetyki, wspieranie Komitetów Bioetyki i koordynowanie ich działalności, rozwijanie formacji i wrażliwości etycznej w naszych Ośrodkach opieki oraz proponowanie linii działania, zwłaszcza w bardziej konfliktowych sytuacjach, jakie mogą zaistnieć w Zakonie. Podajemy następujące konkretne cele i zadania:

1. Wspieranie tworzenia Komitetów Bioetyki w Zakonie, na poziomie Prowincji lub w Dzielach Apostolskich.
2. Rozwijanie formacji współbraci i współpracowników w całym Zakonie w zakresie etyki i bioetyki.
3. Zachęcanie do refleksji i studiowania problemów etycznych w dziedzinie opieki zdrowotnej, zarządzania i badań naukowych, z myślą o rozwijaniu i uzupełnianiu Karty Tożsamości, co mogłoby służyć całemu Zakonowi jako wskazówki i kierunek działania.
4. Poznawanie działalności istniejących w Zakonie Komitetów Bioetyki, prowadzonych przez nie badań, regulaminów oraz podstawowych kierunków działania, celem prawidłowego koordynowania ich pracy i rozwijania wymiany informacji pomiędzy Prowincjami i Ośrodkami Zakonu.
5. Doradztwo i przekazywanie informacji w sprawach dotyczących bioetyki Zarządowi Generalnemu Zakonu.
6. Udzielanie porad i nadawanie kierunku w zakresie bioetyki Prowincjom i Ośrodkom, zwłaszcza w sytuacjach konfliktowych problemów etycznych.

7. Ułatwianie Prowincjom kontaktowania się z KGB za pośrednictwem osoby kierującej Komisją oraz Radnych Generalnych odpowiedzialnych za poszczególne Regiony Zakonu.
8. Ustalanie obszarów relacji z Fundacjami, Instytutami, Placówkami i Ośrodkami badawczymi bioetyki Zakonu, a przede wszystkim z jego Komitetami Etycznymi, celem poznania, koordynacji i oceny wprowadzanych rozwiązań etycznych.
9. Uczestnictwo w kongresach i spotkaniach dot. bioetyki, oragnizowanych przez Zakon i przedstawianie na nich własnego punktu widzenia i oceny w zakresie różnych tematów, które są poruszane.
10. Publikacja Biuletynu Informacyjnego Bioetyki (Newsletter) dla całego Zakonu, który stanie się kanałem przekazywania wszystkim informacji dotyczących tematów o charakterze etycznym. (na dalszym etapie).
11. Badanie możliwości integrowania się i uczestniczenia w Międzynarodowych Komitetach Bioetyki (UNESCO, ŚOZ...)

III. SKŁAD

Brat Jesús Etayo, Radny Generalny (osoba kierująca).

Brat Elia Tripaldi, Radny Generalny.

Jeden ekspert w dziedzinie bioetyki: O. Francesco Abel. Prezes Instytutu Bioetyki (Barcelona).

Jeden włoski ekspert w dziedzinie bioetyki: Dr Salvino Leone. Prowincja Rzymska.

Jeden przedstawiciel Niemiec/Austrii: Dr Thomas Binsack (Monachium). Specjalista od leczenia paliatywnego.

Jeden przedstawiciel Irlandii/Anglii: Pani Anna Plunkett (Irlandia). Specjalista w dziedzinie chorób umysłowych.

Jeden przedstawiciel obu Ameryk: Dr Ricardo Emilio Salazar Arias (Bogota). Lekarz o wielu specjalizacjach, posiadający master z bioetyki.

Jeden przedstawiciel Afryki: Konkretnie problemy w Afryce.

Jeden przedstawiciel regionu Azji-Pacyfiku: Brat John Conway. Pielęgniarski specjalista ze specjalizacją zdrowia psychicznego (Korea).

Jeden ekspert prawa i dziedziny ustawodawczej.

Sekretarz Komisji: Brat Gian Carlo Lapić.

Biorąc pod uwagę, że siedziba Komisji znajdować się będzie w Rzymie, należy zastanowić się nad możliwością zaproszenia przedstawiciela – eksperta bioetyki – Kościoła i jakiejś Organizacji Międzynarodowej (ŚOZ, UNESCO...).

W wypadku specyficznych tematów będzie można ewentualnie zapraszać na spotkania KGB inne osoby, wyspecjalizowane w danej dziedzinie.

IV. FUNKCJONOWANIE ORAZ ZASADY DZIAŁANIA

- Zebrania zwyczajne KGB będą odbywać się raz w roku, zwykle w siedzibie Kurii Generalnej, w Rzymie.
- Będzie możliwe zwołanie zebrania nadzwyczajnego, jeśli uzna się to za konieczne, biorąc pod uwagę możliwość zaistnienia problemów czy potrzeby konsultacji. Wówczas, jak w przypadku Komisji Stałej, osoba kierująca Komisją zwoła kilku członków KGB, zwykle osoby mieszkające blisko Rzymu.
- W powyższym przypadku, a także w innych sprawach i tematach dotyczących pracy Komisji, Stały Sekretariat będzie kontaktować się z jej członkami za pomocą poczty elektronicznej (e-mail), celem zebrania opinii i oceny od wszystkich, tak samo, jak w wypadku każdej innej kwestii.
- Metoda pracy opierać się będzie na uchwałach, zaczynając od debaty i dialogu międzydyscyplinarnego, starając się osiągnąć, o ile to możliwe, konsensus w uchwałach, zawsze zgodnie z zasadami i podstawowymi wartościami Zakonu.
- KGB posiadać będzie Stały Sekretariat w Kurii Generalnej, który będzie przyjmować, odpowiadać i odkładać do akt wszystkie dokumenty nadsyłane przez Prowincje. Będzie ponadto przygotowywać porządek dnia zwoływanych przez siebie zebrań, z wyprzedzeniem przynajmniej 70 dni, sporządzać dokumentację tych zebrań oraz odpowiadać na zgłaszaną potrzebę konsultacji.
- Celem opracowania tematów, dokumentów, protokołów itp. będzie możliwe tworzenie komisji roboczych składających się z innych osób, których pracę koordynować będzie dwóch członków KGB. Następnie zaprezentują one KGB wyniki swojej pracy celem zbadania ich i ewentualnego zatwierdzenia.
- Komisja, za pośrednictwem Sekretariatu, będzie udzielać informacji na temat organizowanych przez Zakon kongresów i spotkań dotyczących bioetyki, a także innych spotkań, które odbywają się poza naszą Instytucją. Dołoży starań, aby jeden lub dwóch członków KGB brało w nich udział.
- Zostanie zrealizowane archiwum informatyczne zawierające dane dotyczące etyki i bioetyki Zakonu, aby móc poznać sytuację w Zakonie w tej dziedzinie i dzielić się rozważaniami, protokołami, poradnikami, decyzjami w konkretnych przypadkach itp.

Brat Jesús Etayo
Rzym, 30 grudnia 2006